

Ücretli İş Bulma Büroları hakkındaki 96 numaralı Sözleşme (1949 tadili) nin onanmasına dair kanun tasarısı ve Çalışma Komisyonu raporu (1/201)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-2012, 6-1878

8 . VI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Ücretli iş bulma büroları hakkındaki 96 numaralı Sözleşme (1949 tadili)» nin onanmasına dair olup Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 23 . V . 1951 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

Milletlerarası Çalışma Konferansının 1949 yılında Cenevre' re akdedilen 32 nci toplantısında kabul olunan «Ücretli İş Bulma Büroları hakkında 96 No. lu Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onanması hakkındaki Kanun tasarısının gerekçesi

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1949 yılında Cenevre' de akdelediği 32 nci Genel Konferansında kabul edilmiş olan ücretli iş bulma büroları hakkındaki 96 No. lu Sözleşme esas itibariyle 1933 yılında 17 nci genel çalışma konferansı tarafından kabul edilmiş olan ücretli iş bulma bürolarına ait 34 numaralı ve Türkiye tarafından 16 . II . 1946 tarih ve 4866 numaralı Kanunla tasdik edilmiş bulunan sözleşmenin tadil edilmiş şeklidir. 96 No. lu Sözleşme, aşağıda da görüleceği üzere ücretli iş bulma büroları ile ilgili olarak, Sözleşmeyi tasdik eyliyecek memleketlere daha fazla bir serbestî ve takdir vermektedir. Filhakika 34 No. lu Sözleşmenin 2 nci maddesi, Sözleşmeyi tasdik eden memleketlere, Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde ücretli iş bulma bürolarını kaldırmak vecibesini tahmil aylemektedir. Halbuki 96 numaralı Sözleşme 2 nci maddesiyle ücretli iş bulma bürolarını kaldırma yerine bunları tanzim eylemek vecibesıyla iktifa eylemektedir. Binaenaleyh dört bölüm ve 25 maddeden tereküp eden ücretli iş bulma büroları hakkındaki 96 No. lu Sözleşmeyi kabul eylemek suretiyle bu büroların kapatılıp kapatılmaması bunun zamanın ihtiyaç ve şartlara göre tâyini hususunda icrâ makamlarına daha geniş bir serbestî ve takdir salâhiyeti tanınmış olacaktır.

Yukarıda işaret olunduğu üzere 25 maddeden ibaret olan sözleşmenin 15 maddesi esasa ait olup geri kalan 10 maddesi şekle taallük eylemektedir.

Bölüm I : Genel hükümler

Madde 1 : Sözleşmenin 1 nci maddesi ücretli iş bulma bürolarından ne kastedildiğini göstermektedir. Filhakika maddenin (2) paragrafına göre kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları, yani doğrudan doğruya veya dolayısıyla tarafların herhangi birinden maddi bir menfaat temini maksadiyle, bir işçiye iş, veya bir iş verene işçi bulmak hususunda tavassut eden her şahıs, şirket, mü-

essese, acenta veya diğerk her hangi bir teşekkül ücretli iş bulma bürosudur.

Bu tarif, munhasıran veya esas itibariyle iştigal mevzuu iş verenlerle işçiler arasında tavassutan ibaret olan gazeteler hariç diğerk gazete ve yayın vasıtalarına şâmil değildir.

Maddenin (b)paragrafı hükümlerine göre, kazanç gayesi takip etmiyen iş bulma büroları, yani maddi bir menfaat gütmemekle beraber, iş verenden veya işçiden, yaptıkları hizmet mukabilinde duhuliye, aidat veya başka herhangi bir nam altında ücret alan şirket, müessese, acenta veya diğerk teşekküllerin iş bulma servisleri de ücretli iş bulma bürolarıdır.

Bu Sözleşme gemi adamlarına uygulanmayacaktır.

Madde 2 : 1. Aşağıda görüleceği veçhile Sözleşmenin II neı bölümü kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılmasını ve diğerk iş bulma bürolarının da bir nizama bağlanmasını derpiş eylemektedir. III neı bölüm ise, her nevi iş bulma bürolarının bir nizam altına alınmasını âmirdir. Bu vaziyete göre bu Sözleşmeyi onayan her üye II. ve III neı bölümlerden hangisini kabul ettiğini onama vesikasında belirtecektir.

2. Eğer bir üye memleket, onama vesikasında Sözleşmenin III neı bölümündeki hükümleri kabul ettiğini bildirmişse, bilâhara II neı bölümdeki hükümleri kabul ettiğini Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne bildirebilir. Bu bildirim Genel Müdür tarafından tescil edildikten sonra Sözleşmenin III neı bölümünün hükümleri anılan üye hakkında yürürlükten kalkarak II neı bölüm hükümleri kendisine tatbik edilir.

Bölüm II : Kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılması ve diğerk iş bulma bürolarının bir nizama bağlanması

Madde 3 : Birinci maddede yazılı kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının ne kadar bir müddet zarfında kapatılacağı yetkili makam tarafından tâyin edilecektir. Fakat bu kapatma ancak bir âme servisi olarak bir iş ve işçi bulma servisi kurulduktan sonra olabilir. Yetkili makam uygun gördüğü takdirde muhtelif kategori işçilere iş bulan ücretli iş bulma bürolarının kapatılması hususunda farklı mühletler koyabilirler.

Madde 4 : Kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma büroları kapanmalarına takaddüm eden mühlet içinde yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaklardır. Bunların tarifeleri yetkili makam tarafından tasdik edilecek yahut da doğrudan doğruya bu makamca tesbit olunacaktır.

Kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının kontrolü, bunların işlemelerinde her hangi bir yolsuzluk vukuunu önlemeye mâruf olacaktır. Bu maksatla yetkili makam ilgili işçi ve iş veren teşekkülleriyle istişarelerde bulunacaktır.

Madde 5 : 1. Millî mevzuatla sarıh bir şekilde belirtilip, âme hizmeti gören iş bulma bürolarınca matlup bir şekilde işe yerleştirilmeleri mümkün olmıyan şahıslar kategorisi için istisnai olarak ve ilgili işçi ve iş veren teşekkülleri ile münasip şekilde istişarelerden sonra, bu Sözleşmenin 3 neı maddesinin 1 neı fıkrası hükümlerinden inhirafa müsaade edilebilecektir.

2. Bu madde gereğince kendisine yukarda anılan müsaade verilmiş olan her ücretli iş bulma bürosu, yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaktır; yetkili makam tarafından tesbit edilecek devrelerde yenilenecek yıllık bir ruhsatiyeyi haiz bulunacaktır; ancak yetkili makamca uygun görülecek harçları ve masrafları alacaktır; ve gene ancak yetkili makam tarafından yetkili kılındığı takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar dâhilinde, yabancı memleketler için veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebilecektir.

Madde 6 : Birinci maddenin (b) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip etmiyen ücretli iş bulma bürolarının:

Yetkili makamın müsaadesini haiz olmaları lâzımdır, ve bunlar anılan makamın kontrolüne tâbi tutulacaklardır. Bu bürolar ya yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip yahut da yerleştirme ve işçi bulma için yapılan masraflar göz önünde bulundurularak anılan makam tarafından tâyin edilecek târifeden daha yüksek bir ücret alamıyacaklardır.

Kazanç gayesi takip etmiyen bu iş bulma büroları da, ancak yetkili makam tarafından mezun

kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tespit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde 7 : Ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yaptıklarından emin bulunmak için, yetkili makam gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde 8 : Ücretli veya ücretsiz işçi bulma bürolarının gerek sözleşmenin bu bölümündeki hükümlere gerekse bunları yürürlüğe koyan mevzuat hükümlerine aykırı her hareketini önlemek için icabında bu Sözleşmede derpiş olunan ruhsatiyenin veya müsaadenin geri alınmasını da ihtiva eden cezri müeyyideler konulacaktır.

Madde 9 : Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasınının 22 nci maddesi gereğince Sözleşmeyi onayan her üye memleket Milletlerarası Çalışma Bürosuna onanan Sözleşmenin tatbikatı hakkında bir rapor göndermekle mükelleftir. Yetkili makamlar 5 nci madde gereğince müsaade olunan inhirafklar hakkında gerekli bütün malûmatı, inhirafklardan faydalanan büroların sayısı ve bunların faaliyetlerinin şümul sahasını, inhirafkları gerektiren sebepleri, ve anılan büroların faaliyetini kontrol etmek için yetkili makam tarafından ittihaz edilmiş olan tedbirlere dair her türlü malûmatı yıllık raporda verecektir.

Bölüm III : Ücretli işbulma bürolarının nizama bağlanması

Madde 10 : Bu Sözleşmenin 1 nci maddesinin 1 (a) fıkrasında yazılı kazanç gayesi güden ücretli iş bulma büroları, yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaklardır; bu makam tarafından tensip edilecek devrelerde yenilenmesi icabeden bir ruhsatnameyi haiz bulunacaklardır; kazanç gayesi güden bu iş bulma büroları ancak yetkili makamın ya tensip veya bizzat tesbit edeceği harçları ve masrafları almak salâhiyetinde olacaklardır.

Yabancı memleketlerden işçi tedariki veya bu yabancı memleketlere işçi tedariki yürürlükte olan mevzuatla, tesbit edilmiş şartlar içinde yetkili makamın müsaadesiyle mümkün olabilecektir.

Madde 11 : Bu madde, kazanç gayesi gütmeyen ücretli iş bulma bürolarının haiz olmaları lâzım gelen müsaadeye, hizmetleri mukabilinde alacakları harçlara ve ne şartlar dâhilinde dışardan işçi celp edebileceklerine veya dışarıya işçi gönderebileceklerine dairdir.

Filhakika bu sözleşmenin birinci maddenin 1 (b) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip etmeyen ücretli iş bulma büroları, faaliyette bulunabilmek için yetkili makamın müsaadesini haiz olmaları ve anılan makamın kontrolüne tâbi bulunmaları lâzımdır.

Bu büroların alacakları harçlar ve masraflar yetkili makam tarafından tesbit edilecektir. Ve ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere işçi gönderebilirler veya bu memleketlerden işçi celbedebileceklerdir.

Madde 12 : Ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yapmaları lâzımdır. Bu maksadı tamin için yetkili makam, ücretsiz iş bulma bürolarının bütün muamelelerini kontrol için gerekli tedbirleri almak mecburiyetindedirler.

Madde 13 : Sözleşmenin bu bölümünün hükümlerine riayet olunması için de müeyyideler konulmuştur. Filhakika gerek sözleşmenin bu bölümünün hükümlerine gerek bunları yürürlüğe koyan mevzuat hükümlerine aykırı hareket hakkında icabında bu sözleşmede derpiş olunan ruhsatnamenin yahut müsaadenin geri alınmasını da ihtiva eden cezai müeyyideler konulacaktır.

Madde 14 : Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasınının 22 nci maddesi üye memleketler tarafından tasdik olunan sözleşmelerin tatbikatına ait her yıl bir raporun Milletlerarası Çalışma Bürosuna gönderilmesini âmirdir. Bu sözleşme dolayısıyla gönderilecek raporlar, bilhassa kazanç gayesi takip eden bürolar dâhil, ücretli iş bulma bürolarının muamelelerini kontrol etmek için yetkili makam tarafından alınmış olan tedbirler hakkında gerekli her türlü bilgileri ihtiva edecektir.

Bölüm IV. : Çeşitli hükümler

Madde 15 : 1. Bir üye memleket geniş bölgeleri ihtiva edebilir. Bu memleket içinde nüfus dağılık bulunabilir ve gelişme aynı derecelerde olmayabilir. Bu gibi hallerde yetkili makam bu sözleşme hükümlerinin memleketin bir kısım kölgelerinde uygulanmasının mümkün olmayacağını mülâhazza ettiği takdirde, bahis mevzuu yetkili makam bu gibi bölgeleri sözleşme hükümlerinden ya tamamen veya kısmen muaf tutabilir.

2. Her üye onadığı bu sözleşmenin tatbikatına ait Milletlerarası Çalışma Bürosuna vereceği yıllık raporda, bu madde hükümlerine hangi bölgelerde müracaat niyetinde olduğunu ve bunun sebeplerini belirtecektir. Hiçbir üye daha sonra bu bölgeleri genişletmek hakkını haiz olmayacaktır.

3. Bu madde hükümlerine müracaat ederek bâzi bölgeler için istisnai hükümler kabul eylemiş olan her hükümet, ahval ve şartlar imkân verince, hangi bölgeler için istisnai hükümlerin kaldırılacağını bilâhara vereceği diğer yıllar raporlarında gösterecektir. Bu suretle sözleşmenin bütün hükümlerinin memleketin her tarafında aynen tatbik edilmesi sağlanmış olacaktır.

*
*
*

Sözleşmenin geri kalan 16 - 25 nci maddeleri şekle ait maddeler olup bunlar her sözleşmede bulunan mütat maddelerdir. Bu maddeler, sözleşmenin onama belgelerinin Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürlüğüne gönderileceğine, onamanın tesciline, tescilden sonra sözleşmenin onayan memleket hakkında bir yıl sonra yürürlüğe gireceğine, idareleri kendilerine mevdu ülkelerde üye devletlerin sözleşme hükümlerini ne şekilde ve değişiklikler yaparak mı yoksa aynermi uygulayacaklarını, ve değişiklikler yapılarak uygulanacağına karar verilmişse bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğuna dair açıklamalarda bulunmalarını ihtiva eylemektedir.

Bu sözleşmeyi onayan her üye, bilâhara sözleşmeyi fesheylemek isterse bunu, ancak sözleşmenin kendi hakkında yürürlüğe giriş tarihinden 10 yıl sonra feshedebilecektir ve bu fesih ancak feshe ait belgenin tescilinden bir yıl sonra muteber olacaktır. Eğer sözleşmeyi onayan her üye, yukarıda bahsedilen on yılın hitamından sonra bir yıl içinde her hangi bir fesih teşebbüsünde bulunmazsa, sözleşme on yıl daha kendiliğinden yürürlüğe girmiş olur.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü onama, tescil ve fesihlere ait bütün bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Kâtipliğine bildirmekle mükelleftir.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulunun kararıyla sözleşmenin uygulanmasına dair on yıllık devreler içinde bir rapor hazırlar ve bunu konferansa sunar. Yönetim Kurulu aynı zamanda tatbikattan alınan neticeleri de göz önünde bulundurarak sözleşmenin tadil edilip edilmeyeceği hakkında bir karar verir.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının Genel Konferansı, bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul ederse, ve bu yeni sözleşme de başka türlü hükümler ihtiva etmezse:

Yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması ve yeni sözleşmenin onayan üye Devlet hakkında yürürlüğe girmesi halinde, evvelce onanmış olduğu bu sözleşme derhal ve doğrudan doğruya bahis mevzuu üye Devlet hakkında yürürlükten kalkacaktır.

Yeni sözleşme asgari iki üye tarafından onanıp yürürlüğe girdikten sonra bu sözleşme yürürlükten kalkacaktır.

Bu sözleşmeyi onamış, fakat yeni sözleşmeyi onamamış her üye memleket hakkında bu sözleşmenin hükümleri yürürlükte devam edecektir.

Mevzuatımızla hemahenk halinde bulunan bu sözleşmeyi tasdik eylemek suretiyle 1946 yılında 4866 numaralı Kanunla onamış olduğumuz ücretli iş bulma bürolarına ait 34 numaralı sözleşme hakkımızda yürürlükten kalkacaktır. Bu takdirde ücretli iş bulma büroları hakkında daha az takyit edici hükümler cari olacağından bu sözleşmenin memleketimize tasdikinde tatbikat bakımından daha fazla fayda mülâhaza olunmuştur.

Çalışma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Çalışma Komisyonu

Esas No. 1/201

Karar No. 13

11. VII. 1951

Yüksek Başkanlığa

Ücretli İş bulma Büroları hakkındaki 96 numaralı Sözleşme (1949 tadili) nin onanmasına dair olan kanun tasarısı 11. VI. 1951 gün ve 4255 sayılı yazı ile Komisyonumuza havale edilmiş ve Komisyonumuzun 13. VII. 1951 günkü Birleşiminde bakanlıklar temsilcilerinde iştirakiyle müzakeresi yapıldı.

Adı geçen sözleşme esas itibariyle 1933 yılında 17 nci Genel Çalışma Konferansı tarafından kabul edilmiş olan ücretli iş bulma bürolarına ait 34 numaralı ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 16. II. 1946 gün ve 4866 sayılı Kanunla tasdik edilmiş bulunan Sözleşmenin tadil edilmiş şeklidir.

Fırlhakika 34 numaralı Sözleşmenin 2 nci maddesi, sözleşmeyi tasdik eden memleketlere; sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren üç yıl içinde ücretli iş bulma bürolarının kaldırılması vecibesini tahmil etmektedir.

Halbuki, 96 numaralı Sözleşmenin 2 nci maddesiyle ücretli iş bulma bürolarını kaldırma yerine bunları tanzim edip daha iyi bir hale getirilmesi vecibesıyla iktifa edilmektedir. Bu itibarla Hükümete bu sahada daha geniş bir takdir hakkı

başheden ve Millî kanunlarımızla hiç bir şekilde tebarüz teşkil etmeyen, aynı zamanda iş bulma ve işçi hayatının daha mükemmel bir hale getirmesini temin edeceği kanaatiyle adı geçen kanun tasarısı tamamlanışlariyle ittifakla kabul edilmiştir.

Kamutayın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Çalışma Komisyonu Başkanı

Manisa

Dr. N. Körez

Burdur

M. Erkazancı

İstanbul

İ. Altınel

İstanbul

S. Yürüten

İmzada bulunamadı

Kırşehir

H. S. Erkut

İmzada bulunamadı

Zonguldak

A. Boyacıgiller

Bu rapor sözetüsü

Zonguldak

S. Başol

Giresun

D. Köymen

İstanbul

A. Topcu

Kastamonu

F. Keçecioglu

Urfa

F. Ayalp

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

«*Ücretli İş bulma Büroları hakkındaki 96 numaralı Sözleşme (1949 tadili)*» nin onanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının Genel Konferansı tarafından 1949 yılındaki Cenevre toplantısında kabul edilmiş olan «*Ücretli İş bulma Büroları hakkında 96 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi*» onanmıştır.

MADDE 2. — Bu onama ile, Sözleşmenin kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları ile birlikte ücretli iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen III ncu bölüm hükümleri kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İlerde lüzum hâsıl olduğu takdirde 2 nci maddede zikredilen III ncu bölüm hükümleri yerine, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılmasını ve diğer işbulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen II nci bölüm hükümlerini ikameye Çalışma Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Başbakan Yardımcısı
<i>A. Menderes</i>	Devlet Bakanı
	<i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	<i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Köymen</i>	<i>H. Özyörük</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. İleri</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Muhlis Ete</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>R. S. Burçak</i>	<i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Kurtbek</i>	<i>N. Özsan</i>
	İşletmeler Bakanı
	<i>Hakkı Gedik</i>

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

«*Ücretli İş bulma Büroları hakkındaki 96 numaralı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi (1949 tadili)*» nin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümet tasarısının birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümet tasarısının ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümet tasarısının üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümet tasarısının dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümet tasarısının beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜCRETLİ İŞ BULMA BÜROLARI HAKKINDA 96 No. LU MİLLETLERARASI ÇALIŞMA SÖZLEŞMESİ (1949 TADİLİ)

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Genevre'ye davet edilerek orada 8 Haziran 1949 da otuz ikinci toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı, Toplantı gündeminin ikinci maddesine dâhil bulunan ücretli iş bulma büroları hakkındaki 1933 tarihli Sözleşmenin tadiline dair bâzı tekliflerin kabulünü;

Bu tekliflerin, hakkında sözleşmenin yürürlükte bulunduğu her üyenin parasız bir âmme iş ve işçi bulma bürosu buldurması veya buldurulmasını sağlaması lâzımgeldiğini derpiş eden 1948 tarihli İş ve İşçi Bulma Servisi hakkındaki sözleşmeyi tamamlayacak bir milletlerarası sözleşme şeklini almasını,

Kararlaştırdıktan sonra;

Böyle bir servisin bütün işçi kategorilerinin faydalanabilecekleri bir teşekkül olması lâzımgeldiğini göz önünde tutarak;

Bin dokuz yüz kırk dokuz yılı Temmuz ayının birinci günü ücretli iş bulma büroları hakkında bin dokuz yüz kırk dokuz muaddel Sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder.

Bölüm I. - Genel hükümler

Madde — 1.

1. Bu sözleşme bakımından « ücretli iş bulma büroları » tâbiri şunları ifade eder:

a) Kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları , yani doğrudan doğruya veya dolayısıyla tarafların her hangi birinden maddi bir menfaat temini maksadiyle, bir işçiye iş, veya bir iş verene işçi bulmak hususunda tavassut eden her şahıs, şirket, müessese, acenta veya diğer her hangi bir teşekkül; ve munhasıran veya esas itibariyle işgal mevzuu iş verenlerle işçiler arasında tavassuttan ibaret olan gazeteler ile,

b) Bazanç gayesi takip etmiyen iş bulma büroları, yani maddi bir menfaat gütmemekle beraber, iş verenlerden veya işçiden, yapılan hizmet mukabilinde duhul'ye, aidat veya başka her hangi bir nam altında ücret alan şirket, müessese, acente veya diğer teşekküllerin iş bulma servisleridir.

2. Bu Sözleşme gemi adamlarının işe yerleştirilmeleri hakkında uygulanmaz.

Madde — 2.

1

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılmasını ve diğer iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen II. bölüm hükümlerini mi, yoksa, kazanç gayesi takip eden iş bulma büroları da dâhil olmak üzere ücretli iş bulma bürolarının bir nizama bağlanmasını derpiş eyliyen III. bölüm hükümlerini mi kabul ettiğini onama vesikasında belirtecektir.

2. Sözleşmenin III. bölümündeki hükümleri kabul eden her üye, II. bölümdeki hükümleri kabul ettiğini sonradan Genel Müdüre bildirebilir; böyle bir beyanın Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten itibaren, Sözleşmenin III. bölümünün hükümleri, anılan üye hakkında yürürlükten kalkarak II. bölüm hükümleri kendisine tatbik edilir.

Bölüm II - Kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının tedricen kaldırılması ve diğer iş bulma bürolarının bir nizamla bağlanması

Madde — 3.

1. I. maddenin I. a) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma büroları, süresi yetkili makam tarafından tâyin edilecek mahdut bir devre zarfında kapatılacaktır.
2. Âmme hizmeti mahiyetinde bir iş bulma servisi ihdas edilmedikçe bu kapatma işi tatbik edilemeyecektir.
3. Yetkili makam, muhtelif kategorilerdeki şahıslara iş bulmakla iştigal eden büroların kapatılması hususunda farklı mühleler koyabilir.

Madde — 4.

1. Kazanç gayesi takibeden ücretli iş bulma büroları, kapanmalarına takaddüm eden mühlet zarfında :
 - a) Yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaktır.
 - b) Ancak, tarifesi ya bu makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilecek yahut da anılan makam tarafından tâyin edilmiş harçları ve masrafları alabileceklerdir.
2. Bu kontrol, bilhassa, kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma bürolarının muamelâtiyle ilgili süistimalleri önlemeye mâtuf olacaktır.
3. Bu maksatla yetkili makamın ilgili iş veren ve işçi teşekkülleriyle münasip tarzda istişaresi lâzımdır.

Madde — 5.

1. Millî mevzuatla sarîh bir surette tesbit olunan, ve âmme iş bulma bürolarınca matlûp şekilde işe yerleştirilmeleri mümkün bulunmayan şahıs kategorileri hakkında istisnai surette ve ancak ilgili iş veren ve işçi teşekküllerine münasip usullerle danışıldıktan sonra bu Sözleşmenin 3 nci maddesinin 1 nei fıkrası hükümlerinden inhiraf etmek hususunda müsaade olunacaktır.
2. Bu madde gereğince kendisine müvaade olunan her ücretli iş bulma bürosu ;
 - a) Yetgili makamın kontrolüne tâbi olacaktır.
 - b) Yetkili makam tarafından tesbit edilecek devrelerde yenilenecek yıllık bir ruhsatiyeyi haiz bulunacaktır.
 - c) Yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilmiş yahut da anılan makam tarafından tesbit olunmuş tarifedekinden fazla harç ve masraf alamıyacaktır;
 - d) Ancak yetkili makam tarafından mezun kıldığı takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde, yabancı memleketler için veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebilecektir.

Madde — 6.

- Birinci maddenin 1 b) fıkrasında yazılı ve kazanç gayesi takip etmeyen ücretli iş bulma büroları :
- a) Yetkili makamın müsaadesini haiz olacak ve anılan makamın kontrolüne tâbi bulunacaklardır.
 - b) Yetkili makama tevdi edilip onun tarafından tasvip olunan, yahut da yapılan masraflar göz önünde bulundurularak anılan makam tarafından tesbit olunacak tarifeden daha yüksek ücret alamıyacaklardır.
 - c) Ancak yetkili makam tarafından mezun kıldıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 7.

Yetkili makam, ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yaptıklarına kanaat hâsıl etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde — 8.

Gerek, Sözleşmenin bu bölümündeki hükümlere gerek bunları yürürlüğe koyan mevzuat hükümlerine aykırı hareket hakkında, icabında bu Sözleşmede derpiş olunan ruhsatiyenin veya müsaadenin geri alınmasını da ihtiva etmek üzere uygun cezai müeyyideler konulacaktır.

Madde — 9.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. maddesinde derpiş olunan yıllık raporlar, 5. madde gereğince müsaade edilmiş olan inhiraflara ve bilhassa inhiraflardan faydalanan büroların sayısına ve faaliyetlerinin şumul sahasına, inhirafları gerektiren sebeplere ve anılan büroların faaliyetini kontrol etmek yetkili makam tarafından ittihaz edilmiş olan tedbirlere dair her türlü gerekli bilgileri verecektir.

Bölüm III - Ücretli İş Bulma bürolarının nizama bağlanması

Madde — 10.

Birinci maddenin 1 a) fıkrasında yazılı kazanç gayesi takip eden ücretli iş bulma büroları:

- a) Yetkili makamın kontrolüne tâbi olacaklardır;
- b) Yetkili makam tarafından tensip edilecek devrelerde yenilenecek yıllık bir ruhsatnameyi haiz bulunacaklardır.
- c) Yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilmiş yahut da anılan makam tarafından tesbit olunmuş tarifedekinden fazla harç ve masraf alamıyacaklardır.
- d) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 11.

Birinci maddenin 1 b) fıkrasında yazılı bulunan ve kazanç gayesi takip etmeyen ücretli iş bulma büroları:

- a) Yetkili makamın müsaadesini alacaklar ve anılan makamın kontrolüne tâbi bulunacaklardır.
- b) Ya yetkili makama tevdi ve onun tarafından tasvip edilecek yahut da anılan makam tarafından, yapılan masraflar göz önünde bulundurulurak, tâyin olunacak tarifeden yüksek bir ücret alamıyacaklardır.
- c) Ancak yetkili makam tarafından mezun kılındıkları takdirde ve yürürlükte bulunan mevzuatla tesbit edilmiş şartlar içinde yabancı memleketlere veya yabancı memleketlerden işçi tedarik edebileceklerdir.

Madde — 12.

Yetkili makam, ücretsiz iş bulma bürolarının muamelelerini parasız yaptıklarına kanaat hâsıl etmek için gerekli tedbirleri alacaktır.

Madde — 13.

Gerek Sözleşmenin bu bölümünün hükümlerine gerek bunları yürürlüğe koyan mevzuat hü-

kümlerine aykırı her hareket hakkında, icabında, bu Sözleşmede derpiş olunan ruhsatnamenin yahut müsaadenin geri alınmasını da ihtiva eden uygun cezai müeyyideler konulacaktır.

Madde — 14.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. maddesinde derpiş olunan yıllık raporlar, bilhassa kazanç gayesi takibeden bürolar dâhil olmak üzere ücretli iş bulma bürolarının muamelelerini kontrol etmek için yetkili makam tarafından alınmış olan tedbirler hakkında gerekli her türlü bilgileri verecektir.

Bölüm IV - Çeşitli hükümler

Madde — 15.

1. Bir üyenin ülkesi geniş bölgeleri ihtiva edip de bu bölgelerdeki nüfusun dağılımı veya gelişme safhası dolayısıyla yetkili makam, bu sözleşme hükümlerinin buralarda uygulanmasının kabil olmayacağını mülâhaza ettiği takdirde, adı geçen makam, bu bölgeleri bu sözleşmenin uygulanmasından ya tamamiyle ve yahut muayyen iş'etmeler veya işler hakkında münasip göreceği istisnaları kabul etmek suretiyle kısmen muaf tutabilir.

2. Her üye, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasının 22. nci maddesi gereğince bu sözleşmenin uygulanmasına dair vereceği ilk yıllık raporunda, hakkında bu madde hükümlerine müracaat niyetinde olduğu bölgeleri ve bu hükümlere müracaat niyetinde olmasının sebeplerini göstermelidir; hiçbir üye, daha sonra, bu suretle göstermiş bulunduğu bölgelerden maadası için bu madde hükümlerine müracaat edemez.

3. Bu madde hükümlerine müracaat eden her üye, mütâakıp yıllık raporlarında, hangi bölgeler için bu madde hükümlerine müracaat hakkından vazgeçtiğini göstermelidir.

Madde — 16.

Bu sözleşmenin kesin onama belegleri, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 17.

1. Bu sözleşme, onama belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini ilzam eder.

2. Bu sözleşme, iki üyenin onama belgelerinin Genel Müdür tarafından tescil edilmesi tarihinden ancak on iki ay sonra yürürlüğe girer.

3. Bu sözleşme, onu sonradan onıyan üyeler için onama belgesinin tescil edilmesinden on iki ay sonra yürürlüğe girer.

Madde — 18.

Milletlerarası Çalışma Statüsünün 35 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek beyanlar aşağıdaki hususları açıklamalıdır.

a) İlgili üyenin, sözleşme hükümlerinde hiçbir değişiklik yapılmadan uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler;

b) Sözleşme hükümlerinde değişiklikler yapılarak uygulanacağını taahhüt ettiği ülkeler bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğu;

c) Sözleşmenin uygulanamayacağı ülkeler ve bu gibi hallerde sözleşmenin uygulanamamasının sebepleri;

d) Sözleşme hakkındaki kararın vaziyetin daha ziyade tetkikine kadar talik ettiği ülkeler.

2. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde zikrolunan taahhütler, onamanın ayrılmaz kısımları olarak sayılacak ve aynı sonuçları doğuracaktır.

3. Her üye bu maddenin 1. fıkrasının b), c) ve d) bendleri gereğince, daha evvel yapmış olduğu beyanda mevcut ihtirazi kayıtların hepsinden veya bir kısmından, yeni bir beyan ile vazgeçebilecektir.

4. Her üye, 11. madde hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmeyi feshedebileceği devreler zarfında, genel müdüre, daha evvelki her hangi bir beyanın hükümlerini her hangi bir bakımdan değiştiren ve belirli ülkelerdeki durumu bildiren yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 19.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Anayasasınının 35 nci maddesinin 4 ve 5 nci fıkraları uyarınca, Genel Müdüre gönderilen beyanlar, Sözleşme hükümlerinin ülkede değişikliklerle mi yoksa değişiklik yapılmadan mı uygulanacağını bildirmelidir; beyan, Sözleşme hükümlerinin değişiklikler kaydiyle uygulanacağını bildirdiği zaman, bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu belirtmelidir.

2. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, daha evvelki bir beyanla bildirilen değişikliği ileri sürmek hakkından daha sonraki bir beyanla tamamen veya kısmen vazgeçebilecektir.

3. İlgili üye yahut üyeler veya milletlerarası makam, 11 nci madde hükümlerine uygun olarak sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdüre, daha evvelki bir beyanın hükümlerini her hangi başka bir bakımdan değiştiren ve bu sözleşmenin uygulanması hususundaki durumu belirten yeni bir beyan gönderebilecektir.

Madde — 20.

1. Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu, ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdüre göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.

2. Bu sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan evvelki fıkrada yazılı 10 yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında, bu madde gereğince feshetmek ihtiyarını kullanmayan her üye, yeneden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık devre bitince, bu maddede derpiş olunan şartlar içinde feshedebilecektir.

Madde — 21.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilât üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama, beyan ve fesihlerin tescil olunduğunu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının bütün üyelerine tebliğ edecektir.

2. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onama belgesinin tescil olunduğunu teşkilât üyelerine tebliğ ederken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 22.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıki maddeler gereğince, tescil etmiş olduğu bütün onama, beyan ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasınının 102 nci maddesi uyarınca tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 23.

Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren her on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine konulması lüzumu hakkında karar verecektir.

Madde — 24.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme başkaca hükümler ihtiva eylemediği takdirde:

a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması keyfiyeti, yukardaki 23 ncu madde nazara alınmaksızın ve fakat tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartı ile, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini tazammun edecektir.

b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme, üyelerin onamasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onayıp da tadil edici sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle muteber olmakta devam edecektir.

Madde — 25.

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı şekilde muteberdir.

